

El carrer de Francesc Eiximenis

147

El frare Eiximenis és un dels gironins universals que es féu famós lluny de la ciutat nadiua. Va néixer-hi a l'entorn de 1.330 i, segons sembla, pertanyia a una família més aviat benestant. Professà al convent de sant Francesc d'Assís i s'ordenà de sotsdiaca a Barcelona l'any 1.351. Entre el 1.365 i el 1.370 va fer viatges d'estudi a les universitats de Colònia, Oxford i París, i també visità Roma. El 1.374 rebé el grau de mestre en teologia a la universitat de Tolosa. Fou confessor de Joan I i de la muller de Martí l'Humà, i actuà com a persona de confiança dels jurats de València, ciutat on residí entre el 1.383 i el 1.408. Morí a Perpinyà el 1.409, un any després que Benet XIII l'hagués nomenat Patriarca de Jerusalem i bisbe d'Elna.

És una de les figures cabdals de la literatura moral i religiosa en llengua catalana. Home de cultura enciclopèdica i predicador de relleu, escriví una obra de gran envergadura —*Lo Crestià*—, projectada en tretze llibres o parts, dels quals només pogué escriure el *Primer*, *Segon*, *Terç* i *Dotzè*. La seva producció, reveladora de les moltes lectures que l'influïren, abraça també títols tan famosos com el *Llibre del àngels*, el *Llibre de les dones*, el *Scala Dei*, etc. Eiximenis copià molt,

però demostrà un gran realisme en els diàlegs. Certs autors en cadena van divulgar una pretesa valencianitat de l'escriptor, però Eiximenis mateix es declara gironí a la introducció-programa que encapçala el *Primer del Crestià*, on fa constar que l'autor del llibre és «aprés Déu, un religiós de l'orde dels frares menors, apellat frare Francesc Eiximenis, natural de la ciutat de Girona».

La dedicació d'un carrer a Francesc Eiximenis va ser aprovada pel ple municipal del 20 d'abril de 1.917, en el transcurs del qual també s'adjudicaren els nous de Cerverí, Antic Roca, Real de Fontclara i Bonastruc de Porta a d'altres vies ciutadanes. L'any 1.936 el nom d'Eiximenis va ser qüestionat pels sindicalistes de CNT-AIT, els quals sol·licitaren que el carrer es dedicés al general José Miaja, militar lleial a la República que es distinguí en la defensa de Madrid, però la idea no prosperà.

UN PROCÉS LENT

Les obres d'obertura i urbanització del carrer varen seguir un procés força lent. Heus ací algunes dades que ho corroboren. El 1.907 en Lluís Auguet cedí un solar per constituir-hi l'escola de nenes que dirigiria la seva filla Carme. El 25 de setembre de

1.926 l'ajuntament acordà expropiar els terrenys necessaris per a l'alineació amb l'enderrocament d'una paret vella que tancava l'hort de la rectoria del Mercadal. El 3 de juny de 1.955 s'aprovà el projecte de pavimentació i hom decidí d'imposar contribucions especials als veïns per tal de dur-ho a la pràctica.

L'ESCOLA EIXIMENIS

L'edifici més característic del carrer ha estat l'escola de nenes que dirigí donya Carme Auguet i que el 1.933 va ser batejada amb el mateix nom d'Eiximenis. És un centre públic que ha sofert ampliacions i transformacions, perquè els ajuntaments de Girona durant força temps han augmentat el nombre de places escolars a base d'aixecar pisos i estalviant-se d'edificar noves escoles. El setembre de 1.954 s'inaugurà com a graduada de 12 unitats després d'haver-hi esmerçat un pressupost de 1.053.547 pessetes i posteriorment es tornà a ampliar amb més pisos. Actualment és un col·legi mixt compost de 12 unitats de preescolar i 10 d'EGB amb un total d'uns quatre-cents alumnes i té el pati insuficient per a la matrícula que ha de servir.

El col·legi ha tingut sempre excel·lents mestres, però encara avui es recorda amb gratitud la tasca que hi desenvolupà donya Carme, la qual es jubilà l'any 1.944 després de 51 anys d'activitat docent, 37 dels quals els dedicà a Girona.

MODERNITZACIÓ

El carrer d'Eiximenis és una artèria vital del barri del Mercadal que enllaça la Gran Via de Jaume I amb la Plaça de la Constitució i els carrers que hi donen. Els pisos confortables i els locals comercials que s'han aixecat en el solar on existia un magatzem de fustes i carbó li han donat tot un altre aspecte i l'han convertit en una via important i cèntrica, equipada amb un parking soterrani i amb establiments ben variats.

Entre els carrers de la Sèquia i de la Premsa hi queda una illa de cases que haurà de desaparèixer segons les previsions del Pla

Mercadal, en el qual es contempla una gran zona verda entre l'església del Mercadal i la Gran Via. La fesomia d'aquest sector, canviada ja amb l'enderrocament de la fàbrica Grober i «La Gerundense», variarà radicalment el dia que la Plaça de la Constitució deixi de ser un improvisat aparcament de vehicles i sigui una realitat la zona verda prevista.

La transformació de l'indret té també els seus punts negatius: amb la construcció de l'edifici Gran Via al lloc on havien existit els transports Angelats hom es carregà la façana lateral que tenia una ornamentació modernista ben singular.

INSTITUCIONS I GENT

A l'altra banda del col·legi Eiximenis es destaca el gran casal

de l'Ave Maria, edificació que va ser bastida el 1.931 per iniciativa de Carles de Camps. Al primer pis d'aquest edifici, hi hagué una casa de modes molt coneguda, especialitzada en la confecció de vestits per a senyora. També eren llocs molt freqüentats les delegacions d'Educació i Ciència i d'Indústria, les quals estaven instal·lades als números 12 i 8 respectivament.

No podem deixar d'evocar aquí la personalitat d'un dels veïns notables del carrer: ens referim a l'arqueòleg Miquel Oliva (1.922-1.974); home enfeinat amb mil ocupacions que dedicà moltes hores a les pedres i als monuments de les nostres comarques bo i vetllant sempre per la conservació del patrimoni artístic.

J. Clara

PÀRQUINS EIXIMENIS

abonats
pàrquing horari

carrers eiximenis, anselm clavé i hortas

SUBMINISTRAMENTS EMPÚRIA-BRAVA

venda de materials per a la construcció,
paviments, rajols, ciments

C/ Eiximenis, 14; baixos
Puigmal, 14 Empúria-brava

COPISTERIA
IMPREMTA
PAPERERIA

bar-cafeteria

Manix

eiximenis, 16 - tel. 20.32.22 - girona